

Xulosa qilib aytganda, jismoniy madaniyat ko'nikmalarini, xususan, jismoniy sifatlarini rivojlantirishning zarurati yuqoriligi va natijasi salmoqliligi ko'zga yaqqol tashlanib turibdi. Shuni qayd etish kerakki, jismoniy sifatlarini rivojlantirishda ularning (kuch, tezkorlik,

chaqqonlik, chidamlilik va hokazolarning) barchasini o'zaro uzviy bog'lab olib borishni tarbiya jarayoni taqazo qiladi. Lekin sportning ma'lum bir turida muayyan fazilat kuchliroq shakllanadi, rivojlanadi va u yetakchi harakat sifati tarzida nomoyon bo'ladi.

Adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2 jild. -Toshkent: «O'zbekiston», 2018. 491-b.
2. «Xalq so'zi», 1992-yil 23-iyul, 1997-yil 3-sentyabr sonlari
3. Шакиржанова К.Т., Джалилова Л.А. Узбекистон республикасида мустакиллик йилларида жисмоний тарбия ва спортнинг ривожланиши //Замонавий таълим / современное образование. 2016, -С. 9, 65.
4. 2019-2023-yillar davrida O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish konsepsiyasi. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 2019 yil 14 fevral. www.lex.uz
5. Эшназаров Ж. Жисмоний маданият тарихи ва бошқариш. –Тошкент: Фан ва технология. 2008, 283-б.
6. Эгамбердиева Т.А., Тоштемиров О.А. "Талаба-ёшларнинг жисмоний фаоллиги ва маданиятини юксалтиришнинг инновацион-педагогик хусусиятлари" *Фан-Спорт* 5 (2020): 56-59
7. Mamazufarovich, Abdugapparov Abdullaion, and Sulavmonov Ergashbov Radiaboevich. "UNITY OF UPBRINGING AND DEVELOPMENT OF HARMONIOUSLY DEVELOPED GENERATION IN THE PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION." *Innovative Technologia: Methodical Research Journal* 2.10 (2021): 57-60.
8. Ivanovna, Mixeeva Aleksandra, Toshtemirov Otabek Abidovich Abidovich, and Saidova Aziza Yakubovna. "Strengthening the Health and Spiritual Maturity of Young People through Physical Education and Sports." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES* 2.6 (2021): 64-67.
9. Atamukhamedova, M. R., Yormatov, G. S., & Erkaev, E. A. (2019). Relations between basic exchange and sprint. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(10), 304-308.

REZYUME. Ushbu maqolada yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishning zarurati yuzaga kelganligi va yoshlar ijtimoiy faolligini oshirish – aniq maqsadga qaratilgan tashkiliy-pedagogik jarayon ekanligi, unda yoshlarda shakllangan ijtimoiy faollik sifatlarining takomillashtirilishi va boyitib borilishi masalasi asoslangan.

РЕЗЮМЕ. Возникает необходимость повышения социальной активности молодежи и повышение социальной активности молодежи представляет собой целенаправленный организационно-педагогический процесс, основанный на необходимости совершенствования и обогащения сформированных у молодежи качеств социальной активности.

SUMMARY. There is a need to increase the social activity of young people and the increase in the social activity of young people is a purposeful organizational and pedagogical process based on the need to improve and enrich the qualities of social activity formed among young people.

ТАЛАБА-ЁШЛАРНИ СПОРТ МУСОБАҚАЛАРИГА ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУҲИМ ПЕДАГОГИК МУАММО СИФАТИДА

С.Сапарниязов – ассистент ўқитувчи

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети Нукус филиали

Таянч сўзлар: талаба, спорт мусобақалари, жисмоний тарбия, жисмоний маданият, оммавий спорт, спорт мусобақаларига тайёрлаш тизими.

Ключевые слова: студент, спортивные соревнования, физическое воспитание, физическая культура, массовый спорт, система подготовки к спортивным соревнованиям.

Key words: student, sport competitions, physical education, physical culture, mass sports, the system of preparation for sports competitions.

Аҳолининг барча катламларини, айниқса, ёшларни жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан кенг камраб олишни таъминлайдиган инновацион шакллар ва механизмларни ишлаб чиқиш ва жорий этишни ташкил этиш бўйича Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва оммавий спортни 2019-2023 йиллар даврида ривожлантириш концепциясида жисмоний тарбия ва оммавий спорт соҳасини тўлиқ қўламда ривожлантириш йўлида Республика маҳаллалари, туманлари ва минтақалари бўйича тегишли ҳудудларда аҳолининг жинс-ёш таркиби хусусиятларини, ижтимоий-иқтисодий шарт-шароитларни ҳисобга олган ҳолда ўтказиладиган спорт тадбирларининг оммавийлиги ва мунтазамлигини таъминлаб соғлом турмуш тарзини оммалаштириш, аҳолининг барча катламларини жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан шуғулланишга кенг жалб этиш ишлари доирасида спорт муассасалари, ижро этувчи ҳокимият органлари ва жойларда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ўзаро ҳамкорлигининг намунавий моделини ишлаб чиқиш ва жорий этиш, аҳолининг турли катламларини камраб олишни кенгайтиришга мўлжалланиб ўтказиладиган «Спорт — ҳаёт тарзи» спорт ва жисмоний тарбия — оммавий мавзули тадбирларнинг турлари хилма-хил бўлиши ва тез-тез ўтказилишини, янги медиа-технологиялардан фойдаланган ҳолда фаол иштирокчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш чораларини таъминлаш, Жисмоний тарбия ва оммавий спорт соҳасида, шу жумладан, инновацион ғоялар ва технологияларни

ишлаб чиқишни қўллаб-қувватлаш учун илмий-тадқиқот ва инновацион фаолиятни ривожлантиришга инвестицияларни кенг жалб этиш, фуқароларда кичик ёшдан бошлаб соғлом турмуш тарзига, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишга, соғлом, кучли ва амалий ижобий қизиқишни сингдиришга йўналтирилган тизимнинг янада ривожланишини таъминлайдиган норматив-ҳуқуқий базани шакллантириш каби вазифалар белгиланган бўлиб, **2019-2023 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва оммавий спортни ривожлантириш концепциясини амалга оширишдан кутилаётган натижалар қуйидагиларни ўз ичига олган:**

- жисмоний тарбия ва оммавий спорт соҳасини модернизация қилишнинг олдинга қўйилган вазифаларини ҳал этиш иқтисодий инновацион ривожлантиришни таъминлашнинг устувор йўналишларидан ва Ўзбекистон Республикасининг геосиёсий рақобатбардошлигидан келиб чиқиб мамлакат инсон капиталини аниқ мақсадни қўзлаб шакллантиришнинг кенг имкониятларини таъминлайди.

- 2019-2023 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва оммавий спортни ривожлантириш концепциясини амалга ошириш:

- аҳолини, айниқса, ёшларни жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан шуғулланишга кенг жалб этиш учун қулай шарт-шароитлар яратишга;

- аҳолини жисмоний тарбия ва оммавий спорт машғулотлари билан қамраб олиш тизимини бошқаришнинг инновацион усуллари жорий этилишини тезлаштиришга;

- замонавий энергия ва ресурсларни тежайдиган инновацион қурилиш технологияларини жорий этиш, янги технологияларни ҳисобга олган ҳолда спорт объектлари ва инфра тузилмасини жиҳозлаш ва тўлиқ жиҳозлаш асосида умумтаълим ва спорт муассасаларининг бинолари ва спорт иншоотларини қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлашни кенгайтиришга;

- спортнинг оммавий турларини, шунингдек, бошқа қўшимча омишлар ва йўналишларни (тиббий, психологик ва шу каби) ривожлантиришга;

аҳолининг барча қатламлари учун кўрсатиладиган жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт хизматларининг сифати, долзарблиги ва хилма-хиллигини, манзиллилигини оширишга қўмаклашади [1].

Мазкур вазифалар негизда шарқ алломаларнинг ёшларни жисмонан чиникиши, спорт мусобақаларини ташкил этишдаги ўрнини таҳлил қилиш мақсадга мувофиқдир. Жумладан, Зардуштийликнинг муқаддас китоби «Авесто»да, Марказий Осиё халқларининг «Алпомиш», «Кунтуғмиш», «Гўрўғли», «Ойсулув», «Лайли ва Мажнун», «Юсуф ва Зулайхо», «Манас», «Қизжибек», «Қози Курпеш Баян сулув» каби дostonларда никоҳ тузишга оид одатларда йигитнинг жисмоний қобилиятларига алоҳида аҳамият берилган. Йигитнинг жисмоний қобилияти синаб кўрилган. Масалан, унинг қизга муносиб ёки номуносиб эканлигини аниқлаш учун ўзаро от пойгаси, камондан нишонга уриш, узокқа ўқ узиш, кураш тушиш каби беллашувлар ўтказилган. Шунингдек, бу танлов «Қиз қувмок», «Тортишмачок», «Олтибоқан» каби халқ ўйинларида ўз ифодасини топган. Бу дostonлар қадимги даврда ёшларни жисмоний беллашув, мусобақаларга тайёрлаш ҳақида бизга тўлиқ тасаввур ва маълумот бера олади [2:304].

Тошга ўйиб ёзилган ёдгорликлар ичида ўзининг таълим-тарбиявий ғоялари билан маънавий мерос қолдирганлардан бири - Кўрқит ота ўғит-насихатларидир. VIII-IX асрнинг машхур қозоқ куйчиси, мусикашунос олимлардан бири Кўрқит ота ўғит-насихатлари, афоризмларининг тарбиявий аҳамияти катта. Кўрқит соғлом авлодни, турмуш тарзини муҳим санаб, онадан ибрат олмаган қиз ёмон, отадан ўртак олмаган ўғил ёмон. Бундай фарзанд халқнинг бошини бирлаштириб, уйдан овқат беришга ҳам қўймайди, деган сўзлар кишини ўйга толдирмай қўймайди [3:160]. Дунёга машхур олим, маърифатпарвар Абу Наср Фаробий «Фозил одамлар шаҳри» ва «Бахт-саодатга эришув ҳақида» асарларида соғлом авлодни шакллантиришда жисмоний тарбияга катта эътибор берган [4:224]. Ибн Сино соғлом турмуш тарзини ташкил қилиш учун асосан етти нарсани тартибга солиш орқали эришиш мумкинлигини уқтиради: Мижозни мўътадил қилиш, овқат истеъмолида мижозни иссиқчан ёки совуқчанлигига қараб танлаш ҳамда ҳавони нам ёки қуруқлигига эътибор бериш ва ҳоказолар. Гавдани чиқиндидан тозалаш, шахсий гигиенага эътибор бериш. Тўғри тузилишни сақлаш. Бўйига нисбатан тана оғирлигини оширмаслик. Бурун орқали олинадиган ҳавони етарли ва яхши олиш. Кийимга эътибор бериш. Жисмоний ва рухий ҳаракатларни тартибга солишлар қиради.

Буюк аллома Алишер Навоийнинг эр-хотин муносабатлари, бурчлари, аёллар фазилати, уларнинг оилада тутган ўрни ҳақидаги қарашлари бекиёсдир. «Маҳбуб-ул-қулуб» асарида у инсонларнинг соғлом турмуш тарзини ташкил этишга алоҳида эътибор берган [5:244]. Қозоқ оқини (шоир) Шал (Тилеуке)

Кулке ўғли шеърларидаги педагогик ва психологик қарашлар ижтимоий асосда қурилган бўлиб, йигитнинг бошидаги боғи оиладан бошланишини уқтиради ва оилада ота ва онанинг соғлом турмуш қуриш муҳим аҳамиятга эгалигини алоҳида таъкидлайди [6:160]. Жумладан, XIX асрнинг иккинчи ярмида яшаб ижод этган шарқ мутафаккирларидан бири Аҳмад Дониш ўзининг «Наводир ул-вақоеъ» («Нодир воқеалар») номли асарида ҳам соғломлаштириш ишларига алоҳида эътибор берган. XIX асрнинг иккинчи ярми XX асрнинг бошида яшаб ижод этган татар олими Ризоуддин Ибн Фахруддиннинг «Оила» асарида ҳам соғлом турмушни ҳаётдаги асосий мезон деб ҳисоблаган [7:64].

Жисмоний тарбия - педагогик жараён бўлиб, инсон организмни морфологик ва функционал жиҳатдан такомиллаштиришга, унинг ҳаёти учун муҳим бўлган асосий ҳаракат малакасини, маҳоратини, улар билан боғлиқ бўлган билимларни шакллантириш ҳам яхшилашга қаратилган асосий воситалардан биридир. Жисмоний тарбия инсон соғлом турмуш тарзини тартибга солишда жуда катта ўрин тутди ва ҳеч қандай исбот талаб қилмаслигини кўрсатади.

Талаба-ёшларни спорт мусобақаларига тайёрлаш тизимини такомиллаштириш инсоннинг меҳнат шароитини ҳам ўзгартиради, жисмоний меҳнат ўрнига ақлий меҳнатдан фойдаланиш устун келади.

Демак, XXI асрдаги аҳоли олдига турган долзарб муаммолардан бири аҳоли истиқомат қилаётган минтақаларни, уларни ўраб турган атроф-муҳитни тезроқ соғломлаштиришни талаб этилади. Спорт кишига ҳар томонлама таъсир кўрсатади: соғлиқни мустаҳкамлашга умумий жисмоний ривожланишига амалий қўникмаларни эгаллашга ёрдам беради ва ўзининг юксак эмоционаллиги билан фарқланади. Жисмоний тайёргарлик жараёнида ўзида юқорида саналган сифатларни ривожлантирган спортчилар мусобақалар пайтида керакли натижаларни кўрсатадилар.

Ёшларда соғлом турмуш тарзини ташкил этиш жуда зарурлиги боис энг долзарб муаммолар сирасига қиради. Бу муаммолар амалий тарзда ҳал этилса, кўп жиҳатдан ҳозирги ва келгуси авлод турмушининг аҳволи ва сифатини белгилаш имкониятини беради. Соғлом турмуш тарзи ҳозирги замоннинг кенг миқёсдаги ўта долзарб муаммоларидан биридир. Уни ҳал этиш барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб, цивилизациянинг ҳозирги куни ва келажаги кўп жиҳатдан ана шу муаммонинг ҳал қилинишига боғлиқ.

Юқорида келтирилган юридик ҳужжатлар ва бошқа манбалар асос қилиб олинган ҳолда узлуксиз таълим тизимига жисмоний таълим-тарбия масалалари сингдирилмоқда. Жисмоний тарбия мазмуни ишлаб чиқилиб, улар ижтимоий талаблар асосида модернизацияланмоқда.

Россия федерацияси О.А.Волкованинг “Бўлажак ўқитувчининг касбий ўзини ўзи белгилашнинг педагогик шартлари ва воситалари” номли диссертациясида олиб борилаётган тадқиқот ишларини тизимли ҳолда ташкил этиш, шунингдек ўқувчиларнинг саломатлигини сақлаш, саломатлик асослари бўйича билим ва тушунчаларни таркиб топтириш ҳамда такомиллаштиришда ОТМ таълими тизимидаги нафақат табиий илмий фанлар, балки фанлар бирдек масъулият ва имкониятга эга эканлиги таъкидланган [8]. В.И.Дубровскийнинг жисмоний тарбия ва спортга оид илмий асарларида янгилашиб бораётган инновацион таълим технологиялари, таълим тизимларининг ўзгариб бориши, мавжуд муаммоларни бартараф этиш бўйича илмий тадқиқот ишларини олиб боришда замонавий, самарали воситалар ва усуллар орқали ёндашувлар бўйича тавсия ва кўрсатмалар берилган [9].

Бу ғоялардан кўринадики барча аҳолининг жисмоний тарбияга оид саводхонлигини таъминлаш зарур, бунинг учун аввалом бор ўқувчиларнинг жисмоний тарбияга оид билимларини ривожлантириш тизимини такомиллаштириш лозим

Шиддат билан янгиланиб бораётган таълим технологиялари, инновацион таълим тизимларининг ўзгариб бориши натижасида мавжуд муаммоларни бир мунча самарали воситалар ёрдамида бартараф этишга кенг имкониятлар очмоқда. Шунинг учун талабаларнинг жисмоний тарбияга оид билимларини ривожлантиришнинг мавжуд тизимини такомиллаштириш орқали кўзланган мақсадга эришиш мумкин деган хулоса келинди.

Талабаларнинг жисмоний тарбияга оид билимларини ривожлантириш ОТМларининг таълим жараёнларида ва ОТМдан ташқари ишлари орқали амалга ошириш мумкин. Бунда асосан жисмоний тарбия фани орқали амалга ошириш самарали натижани беради.

Олиб борилган илмий тадқиқотларимиз давомида жисмоний тарбия таълими жараёни ва синфдан ташқари ишлар орқали талабаларни соғломлаштириш, билим, кўникма ва малакаларини ошириш, жисмоний тайёрлашни ошириш, ўқув-тарбиявий ишлар, спорт ва соғломлаштириш ишларига талабаларни жалб қилиш ва саралаш ишлари, спорт мусобақаларига тайёрлаш

билан биргаликда, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, атроф-муҳит билан тўғри муносабатни ўрнатиш, тежамкорлик, шахсий ва жамоат гигиенаси, жисмоний тарбияга оид билимларини ошириш каби вазифаларни амалга ошириш имкониятлари юқори эканлиги ўз исботини топди.

Жисмоний тарбия ўқитувчиларини юксак даражадаги умумий жисмоний тарбияга оид маданият ва касб маҳоратни эгаллаган бўлиши, миллий ва умуминсоний қадриятларни ўзлаштирган, табиат ва атроф-муҳитни муҳофазасига салбий таъсир кўрсатмайдиган талабаларни тарбиялашга эътибор беришлари зарурлиги талаб қилинади. Бунинг учун ОТМ талабаларининг жисмоний тарбияга оид билимлари даражасини бойитиш мақсадида ўқитувчиларга қуйидаги зарур илмий-амалий ёрдам кўрсатиш зарур:

-ОТМ талабаларининг жисмоний тарбияга оид билимларини ривожлантириш методларини ишлаб чиқиш;

-ОТМ дан ташқари таълим жараёнида талабаларга жисмоний тарбияга оид билим беришнинг замонавий методикаларини ишлаб чиқиш;

-ОТМ жисмоний тарбия таълими жараёнида талабаларнинг жисмоний тарбияга оид билимларини ривожлантириш мазмуни, шакл, усул ва воситаларини ишлаб чиқиш лозим деган хулосага келдик.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 октябрдаги ПФ-5863-сон “2030 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикасининг Атроф муҳитни муҳофаза қилиш концепциясини тасдиқлаш” тўғрисидаги фармони //lex.uz// Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 06/19/5863/3979-сон; Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 13 февралдаги 118-сон қарори билан тасдиқланган “2019-2023 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш концепциясини амалга ошириш чора-тадбирлари дастури” //lex.uz// Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 14.02.2019 й. 09/19/118/2612-сон; Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатини 2025 йилгача ривожлантириш концепцияси (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори, 18.01.2021 йилдаги 23-сон)

2. Хасанов С. Хоразм маърифати – олам кўзгуси. - Т.: «Ўқитувчи», 1996.

3. Жармқбаев Қ. Қазақ психологиясының тарихы. -Алматы: «Қазақстан», 1996.

4. Абу Наср Фаробий. Фозил одамлар шахри. - Т.: Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1993.

5. Алишер Навоий. Махбуб-ул-Қулуб. - Т.: 1966. 13-жилд.

6. Жармқбаев Қ. Қазақ психологиясының тарихы. -Алматы: «Қазақстан», 1996.

7. Ризоуддин ибн Фахруддин. Оила. / Таржимон: Т.Зиёев. -Т.: «Мехнат». 1991.

8. Волкова О.А. «Педагогические условия и средства профессионального самоопределения будущего учителя». Автореф. дис. ...канд. педагогических наук Саратовском государственном университете им. Н.Г.Чернышевского.

9. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура. Учебник для студентов высших учебных заведений. -2-е изд. -М.: «Владос» 2001. -С. 608.

РЕЗЮМЕ. Мазкур мақолада талаба-ёшларни спорт мусобақаларига тайёрлаш тизимини такомиллаштириш муҳим педагогик муаммо сифатида эканлиги илмий-назарий жиҳатдан таҳлил этилган ҳамда талаба-ёшларни спорт мусобақаларига тайёрлаш тизимини такомиллаштиришнинг амалиётдаги ҳолати ёритилган бўлиб, мазкур жараён бўйича тегишли илмий хулосалар келтирилган.

РЕЗЮМЕ. В данной статье анализируется значение совершенствования системы подготовки студентов к спортивным соревнованиям как важной педагогической проблемы, а также практическое состояние совершенствования системы подготовки студентов к спортивным соревнованиям, и приводятся соответствующие научные выводы по данному процессу.

SUMMARY. This article provides a scientific and theoretical analysis of the improvement of the system of training students for sports competitions as an important pedagogical problem, as well as the practical state of improving the system of preparation of students for sports competitions.

DZYUDONÍŖ RAWAJLANÍW TARIYXÍNAN

Dj.Sultamuratov – *aga oqitwshi*

B.Aytmuratova – *student*

Ózbekstan mámleketlik дене tárbiyası hám sport universiteti Nókis filiali

Tayanch soʻzlar: dzyudo, «yumshoq yoʻl», Dzigoro Kano, Kodokan dzyudo, Rafail Kelimbetov, Budokan, Kodokan.

Ключевые слова: дзюдо, «мягкий путь», Дзигоро Кано, Кодокан дзюдо, Рафаил Келимбетов, Будокан, Кодокан.

Key words: judo, "soft way", Dzigoro Kano, Kodokan judo, Rafail Kelimbetov, Budokan, Kodokan.

Erte zamanlardan-aq gúres jawingerlerdi fizikalıq tayarlawda áhmiyetli ámeliy roldi atqaradı. Gúrestin haqıyqıy rawajlanıw tariyxına kóz juwrtsaq, tariyx bizdi áyyemgi Greciyağa jeteleydi. Ol grek ádebiyatı hám súwretlew óneri shıǵarmalarında keń sáwleleniwın taptı. Gúrestin Greciyada áhmiyeti hám keń tarqalǵanı tuwralı bılay delinedi, juwrırw izinen dárhal birinshilerden bolıp (b.e.sh. 776 j. keyin kóp uzamay) Olimpiya oyınına (baǵdarlamasına) kirgizilgen.

Dzyudo gúresi tariyxı XIX ásiridin ekinshi yarımınan baslanadı. Jas yapon Kano Dzigoro (1860-1938), Tokio imperatorlıq universitetine tapsırıp, sonın menen bir qatarda, aldın Tensinsinyo-ryu mektebinde, keyin Kito-ryu mektebinde dzyu-dzyucudı (inglis tilleri variantında djiu-djitsu) úyreniwdi basladı. Jaqsı ustazlar, óziniń intası hám miyneti arqasında jas Kano qısqa waqıt ishinde dzyu-dzyucuda tańqalarlıqtay tabıslarǵa eristi. Universiteti ayırıqsha tamamlap, Kano – chinovnik sıpatındaǵı óziniń